

Олександр Бобровник, вчитель трудового навчання, креслення та малювання Петрівського НВК, із 1986 року збирає виставку з роботами своїх учнів. За ці роки назбиралося понад 600 експонатів, кожен із них – унікальний. На виставці у фойє школи є підставки під гаряче, для серветок, під мобільні телефони, календарі та багато іншого. До того ж, у педагога є зошит, в якому він фіксує всі виготовлені вироби та імена авторів.

ТЕМА НОМЕРА

Унікальну шкільну колекцію понад 30 років створює вчитель зі Сновщини

Продовження на стор. 4 ▶

ЗАПРАЦЮВАЛА УРЯДОВА ГАРЯЧА ЛІНІЯ ДЛЯ ЖЕРТВ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Сервіс цілодобово доступний за номером 15-47. Дзвінки є безкоштовними зі стаціонарних і мобільних телефонів, анонімними та конфіденційними.

Як зазначив заступник міністра соціальної політики з питань європейської інтеграції Сергій Ніжинський, оператор кол-центру не просто фіксує звернення чи переадресує його до відповідних компетентних відомств, а й в онлайн-режимі може надавати психологічну допомогу потерпілим від насильства.

Тобто в разі потреби людина отримує практичну інформацію, що робити та куди звертатися у випадку загрози чи проблеми.

Лінія працює в тестовому режимі та є результатом спільної роботи різних міністерств і відомств. Вона створена на базі Урядового контактного центру за ініціативи Мінсоцполітики та Секретаріату КМУ, підтримки Олени Зеленської та Марії Єфросиніної, Міністерства внутрішніх справ і Національної поліції, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства юстиції, Міністерства освіти і науки.

Партія подарувала будинок погорільцям із Антоновичів

Багатодітну родину з села Антоновичі Михайло-Коцюбинської громади недавно спіткала біда: згоріло їхнє житло. Проте світ не без добрих людей. Представники політичної партії «Наш край» виділили родині 30 тисяч гривень на купівлю нового будинку.

Продовження на стор. 3 ▶

ГЧ

Кулінарні мандри Чернігівщиною

Наша область – особлива, адже в ній є ціла купа різних історичних пам'яток, які варті уваги. А віднедавна в області створено новий цікавий маршрут для гурманів. Тож якщо хочете скуштувати печено по-кархівськи, юшку з білими грибами, киданики, лемішку і ще багато інших незвичних смаколиків, треба проїхатися саме цим маршрутом. **Продовження на стор. 2 ▶**

ГЧ

Кохання з першого погляду і на все життя

Чернігівці Світлана та Борис Морози познайомилися в ранньому дитинстві, коли ходили до дитячого садочка в одну групу. Потім була дитяча дружба, яка з роками переросла в почуття. Разом пара вже 35 років. Подружжя навчилася спільно долати життєві випробування, хобі в них теж одне на двох. А ще закохані розгадали секрет довгого та щасливого сімейного життя. **Продовження на стор. 5 ▶**

ГЧ

Зміцнюємо організм

Століттями українці створювали та передавали з покоління в покоління рецепти для підвищення імунітету. Адже саме з ним пов'язані гарне здоров'я, хороший настрій та загальне самопочуття. Ці рецепти – прості, доступні кожному й ефективні. Саме тому вони не втрачають популярності й у наші дні. **Продовження на стор. 7 ▶**

Чернігівець отримав державну нагороду від Зеленського

Чернігівець отримав державну нагороду з нагоди Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав. Про це йдеться в указі президента Володимира Зеленського. Орденом «За заслуги» III ступеня був відзначений Віхров Станіслав Григорович, заступник голови Чернігівського обласного відділення Української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), учасник бойових дій в Афганістані. Він був нагороджений за вагомий особистий внесок у розвиток ветеранського руху, мужність і самовідданість, виявлені під час виконання військового обов'язку, патріотичне виховання молоді та активну громадську діяльність.

Весняної повені не буде вперше за 120 років: метеорологи дали прогноз

За інформацією Укргідрометцентру, у зв'язку із нетиповим для України осінньо-зимовим періодом у басейнах усіх річок України склалися вкрай несприятливі умови для формування весняного водопілля. Високі для сезону температури та мала кількість опадів спричинили низькі рівні води в річках.

Таке поєднання несприятливих гідрометеорологічних умов у басейнах всіх річок України, що склалося на початок лютого 2020 року, спостерігається вперше. За прогнозом Укргідрометцентру, водність Дніпра біля Києва у другій половині лютого очікується в середньому 88% норми, а водність Дністра – у межах 53% норми, що становить 68% забезпеченості. «Важливим джерелом наповнення Дніпра, його водність, є опади, які накопичуються у його

басейні, у тому числі й на території Росії та Білорусі. Але цього року видалася малосніжна зима. В Росії, наприклад, випало менше ніж 10% середньорічної норми опадів (у період із грудня по січень). Тому сподіватися, що за рахунок танення снігу води «зверху» прийде більше, марно», – повідомив член наглядової ради ЕкоПраво-Київ Борис Васильківський.

У Носівці виявлено та припинено ретрансляцію російських телеканалів

До представника Національної ради в Чернігівській області Ірини Сенченко надійшло звернення обласного Управління СБУ про виявлення у двох громадських закладах масового відвідування людей міста Носівки правопорушення у сфері інформаційного простору. Повідомляє Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення Ірина Сенченко разом зі спеціалістами Управління СБУ виїхали на місце, аби перевірити цей факт. Було зафіксовано трансляцію через супутник обмежених для ретрансляції в Україні російських телеканалів «ТНТ», «Россия 24», «Russia Today TV (RTTV)», «РТР-ПЛАНЕТА», «НТВ-МИР», «STV». Співробітники СБУ разом із представником медіарегулятора провели роз'яснювальну розмову, після чого показ телеканалів було припинено.

Два сіверські села мітинують проти закриття ФАПів

Реформування сфери охорони здоров'я породжує багато нарікань, адже дуже часто доводиться чути, що нічого не змінилося або й взагалі все погіршилося. Пристрасті розгорілися з новою силою перед другим етапом реформи, що має стартувати з квітня. Зокрема чимало медпрацівників області вже отримали попередження про ймовірні скорочення чи зменшення заробітної плати. Панікують люди і через можливе закриття медзакладів. Такої перспективи особливо бояться сільські жителі – переважно пенсіонери зі слабким здоров'ям, яким уже не під силу їхати до лікарів у райцен-

три чи до Чернігова. Типовий приклад – села Світанок і Яхнівка, що в Ніжинському районі. Саме тут побували журналісти «ЧЕЛАН».

Два ФАПів в цих населених пунктах залишилися без центрального фінансування. Увесь тягар утримання таких закладів перекинули, як кажуть, на «місцеві плечі». Тож якщо сільські ради чи громади не зможуть їх утримувати, місцеві жителі взагалі залишаться без лікарської допомоги в рідних населених пунктах. І люди б'ють на сполох.

Продовження цієї надзвичайно болючої і важливої теми читайте в наступному номері газети.

Жінка вдарила співмешканця ножом у груди

Жителька с. Лукашівка Чернігівського району в себе вдома близько третьої години ночі посварилася зі співмешканцем і вдарила його ножом у грудну клітку. Чоловік отримав тяжкі тілесні ушкодження. Надалі підозрювана залишилася біля пораненого співмешканця та викликала «швидку».

Жінку затримали правоохоронці. Наразі їй обрано запобіжний захід у вигляді цілодобового домашнього арешту із застосуванням електронних засобів контролю. Досудове розслідування у кримінальному провадженні триває. За інформацією Чернігівської місцевої прокуратури, відповідно до санкції ч. 1 ст. 121 КК України жінці загрожує безальтернативно покарання у вигляді позбавлення волі на строк до 8 років.

Скандальна ситуація довкола Ніни Лемеш

У Чернігівській облдержадміністрації взялися за кадрові питання. Вирішують їх через внутрішній аудит, виявляючи, так би мовити, недобросовісних чиновників. Першою «під гарячу руку» потрапила очільниця департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської ОДА Ніна Лемеш.

«Триває аудит, що розпочався з департаменту сім'ї, молоді і спорту. І органи перевірки виявили ознаки порушень. Справи направлені до правоохоронних органів. Є ознаки нецільового використання коштів», – каже Андрій Подорван, заступник голови Чернігівської ОДА.

Усі звинувачення головна «спортсменка» області відкидає. Зазначаючи, що як такого офіційного аудиту взагалі не було. Також, за словами Ніни Лемеш, їй було запропоновано залишити посаду. Проте на «таке» звільнення вона не погоджується і вважає, що то була не пропозиція, а тиск.

У свою чергу, в облдержадміністрації заявляють, що їхні дії ніяк не пов'язані з попереднім ставленням до пані Лемеш. Мовляв, якщо порушення є, за них треба відповідати. Наразі керівниця залишається на своїй посаді, а проведений аудит оцінюватимуть уже правоохоронні органи.

На Бахмаччині відзначили воїнів-інтернаціоналістів і вшанували пам'ять Героїв України

Нещодавно на Чернігівщині відзначали День вшанування учасників бойових дій на території інших держав і 31-шу річницю виведення військ з Афганістану. Про ту страшну війну говорять різне, але важко уявити, в якому пеклі побували наші хлопці, воюючи на чужій землі. Їхній подвиг став прикладом мужності, героїзму і відданості військовому обов'язку.

Чимало воїнів-афганців були родом із Бахмацького району. До речі, бахмацькі воїни-афганці були і серед перших, хто вийшов захищати свободу і незалежність України на Майдані, а потім – зі зброєю в руках на буремному сході.

Із нагоди пам'ятної дати народний депутат України Валерій Давиденко вручив подяки бахмацьким воїнам-інтернаціоналістам за їхній подвиг і героїзм.

«Побажав їм міцного здоров'я і родинного затишку. Разом із воїнами-інтернаціоналістами вшанували пам'ять Героїв України, які загинули у війні на сході, та поклали квіти до пам'ятника», – зазначив Валерій Давиденко.

На Чернігівщині проклали кулінарний маршрут

Чернігівщина багата гастрономічними «цікавинками». Тут лише в межах однієї громади створюють свої гастрономічні путівники. Хочете спробувати печеню по-кархівськи, юшку з білими грибами, лемішку, коржі з маком, квасовку, львівські налисники чи киданики. Тоді вам до Михайло-Коцюбинської громади.

«Ми збирали матеріали по всіх закладах культури сіл громади. У нас їх 12. Я попросила їх знайти таку страву, що відповідала б їхній місцевості. Тобто була, так би мовити, «національною» для них, яку вони пам'ятали б з самого малечку і яка готувалася б тільки в них. Працівники закладів культури в мене дуже креативні, тому все знайшли, надали фото, перед цим приготували всі ці страви і мені залишалось лише сформувати це все в гастрономічний путівник», – розповідає Олена Доброговська, спеціаліст відділу освіти, молоді, спорту, культури і туризму Михайло-Коцюбинської громади.

Для підготовки інколи шукали старих господинь, які пам'ятають, як готувати ту чи іншу страву. Разом готували, знімали і потім надавали рецепти та фото. Усього в путівнику 13 страв. Цей путівник із «культурного» креативу михайло-коцюбинців не перший і не останній.

У Варві обрали молодіжного шерифа й організували дитячу дискотеку

У Варві створили дискотеку для школярів. Таку ініціативу запровадила Молодіжна рада Варвинської селищної ради, до якої входять старшокласники та молодь.

«Головою цієї ради є мати двох дітей і викладач музичної школи. Саме до неї почали звертатися жителі нашого населеного пункту, які просили створити молодіжну дискотеку. Ми не змогли в цьому відмовити, тому зобов'язали керівника управління культури реалізувати цю ініціативу», – розповіла Варвинський селищний голова Валентина Саверська-Лихошва.

Вона також зазначила, що вісім років тому подібні заходи організовували для старшокласників у Будинку культури. Потім його закрили. Молодь почала проводити своє дозвілля в різноманітних закладах відпочинку, а от діти середнього шкільного віку залишилися без альтернативи.

Дискотеку проводили вже двічі. Вона проходить із 19-ї до 22-ї години щосуботи. Минулого разу тут проводили дозвілля близько сотні дітей. Репертуар підбирають педагоги місцевих навчальних закладів, ді-джеєм обрали вчителя музики Михайла Мусіяку. Технічною стороною займається комп'ютерник селищної ради. На заходах обов'язково присутні дорослі. Деяких школярів супроводжують батьки. За дисципліною стежать як співробітники селищної ради, так і поліція. А нещодавно обрали молодіжного шерифа, який очолив групу молоді, що стежить за порядком на дискотеці.

* ПОЗИЦІЯ

На Чернігівщині партія подарувала будинок погорільцям

Багатодітна родина з села Антоновичі Михайло-Коцюбинської громади недавно отримала в подарунок будинок. Адже сталася біда і їхнє житло згоріло. Нині ж до сім'ї завітали гості – представники громади та політичної партії «Наш край». Привезли торт, щоб за чаюванням, так би мовити, спільно відзначити вхідчини. Саме партійці «Нашого краю» виділили родині 30 тисяч гривень на купівлю помешкання.

«Я впевнений, що ця родина тут щасливо проживатиме. Тим паче, що дітки тут ходять до школи. І за такими людьми, за такою молоддю майбутнє населених пунктів», – каже Юрій Музика, голова виконавчого комітету обласної організації політичної партії «Наш край».

«У них дружна сім'я. Затишно в домі», – зазначила Ніна Ворох, секретар Михайло-Коцюбинської громади.

Новосели вже облаштувалися, навели лад. До речі, нове житло більше за попереднє.

«Хлопцям нашим є окрема кімната. Просторо», – радіє Ольга Самоненко з села Антоновичі.

«Краще набагато, ніж було. Тут просторіший двір. Будинок значно більший. Ванну ще можна зробити з туалетом», – відзначає Микола Самоненко із села Антоновичі.

А піч – саме та цікавинка в інтер'єрі, від якої в найбільшому захваті діти: Юля, Олександр та Андрій. Для них це не тільки місце для відпочинку, але й для дитячих ігор.

Побажаємо сім'ї Самоненків, щоб нове місце стало справжнім затишним родинним гніздом для подружжя та їхніх дітлахів.

ПЛАТФОРМА НЕЗАЛЕЖНИХ ДУМОК

Павло СОЛОДОВНИК

Місяць без цивілізації, безгрошів'я і пробитий м'яч: дитячі спогади із 90-х

Третій тиждень у селі відсутня електроенергія. Телевізор припав пилком. Ввечері у вікнах палахкотять ледь помітні вогники неелектричного походження. Якось падлюка вкрала мастило з трансформатора, а в енергетиків немає коштів на нове. Тому все село місяць сидить без електрики...

У хаті не встигає вивітруватися їдкий і водночас п'яний запах гасу з лампи. Стіл добряче обляпаний воском, адже лампа одна, а нас у хаті четверо і всі хочуть увечері чимось займатися. Тому палимо свічки. Мамі вже сьомий місяць у школі не дають заробітної плати. В колгоспі подібна ситуація. Нарід у буквальному сенсі виживає як може. Щоб не згинуть «смертю хобрих і голодних», ми періодично ганяємо поїздом до Гомеля продавати молоко, сир, полуниці. Ці міжнародні поїздки – ще те випробування. Майже на всі отримані гроші там закуповуємо продукти.

Коли хворіємо, то ліки знайти дуже важко. А ще вчора пробився м'ячик і тепер хтозна-коли куплять новий. Причин дві: нема грошей і по м'яч треба їхати до Чернігова. Це не шизофренічні марення, а епізод мого буремного дитинства... Не дуже яскравий, проте закарбувався у пам'яті на все життя. Це початок легендарних 90-х... Для чого ці спогади? Зараз поясню.

Але спершу порівняймо ті часи з сьогоднішнім. Зараз уже дві доби без електрики нині видаються злісним знущанням над людьми. Про тиждень знеструмлення і йтися не може. В аптеках ліків – завалились. Аби твої гроші. В магазинах і супермаркетах всякої всячини – чого забажаєш. В кожному сільському магазині можна купити фактично все. Якщо чогось нема – замовляй, завтра привезуть. Зарплати виплачують своєчасно (звісно, є поодинокі ситуації із затримкою). А як трансформувалися школи! Ремонтується дороги, освітлюються села, життя потихеньку поживляється.

Давайте чесно зізнаємося – жити тепер краще. Безперечно, не всім і не всюди... Є різні категорії: пенсіонери, одиноки, хворі... Інша категорія: ледарі, алкоголіки. Або ж – ледарі-алкоголіки. Є й різні менеджери населених пунктів: одні всіляко розвивають, інші, навпаки, – заганяють у прірву довірений населений пункт. Але то вже інша історія. Яка мораль цієї писанини? Не все так погано, як про це розповідають на ринках, у троллейбусах і на вигонах. Безумовно, життя складне, і назвати нинішні реалії раєм язик не повертається. На жаль, сотні тисяч людей в Україні досі живуть за межею бідності.

Українцям треба вміти цінувати те, що маємо. Цінувати і рухатися вперед – розвиватися далі. Не розповідати, що «все пропало», а ставати і щось робити для того, щоб цього не сталося! Нас ніхто рятувати не буде! Тільки самі себе. Якщо самі не захочемо будувати цивілізоване замове суспільство, з неба щасливе життя нам не впаде. Тому, перш ніж вкотре розповідати сусіду про «он раніше як було», спершу дай відповідь на запитання «А що ти зробив для України і свого народу?»

Онкологічні захворювання займають друге місце у світі за рівнем смертності. За рік приблизно чотири тисячі жителів області отримують діагноз «рак». Чоловіче населення частіше страждає на онкологію легенів і бронхо-легеневої системи. А жінки – на рак молочної залози.

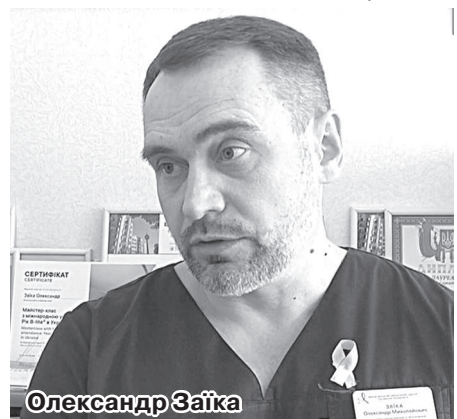
ЩОРОКУ 4000 ХВОРИХ НА РАК:

Чернігівські онкологи розповіли, як не поповнити сумну статистику

До того ж онкологія досить важко піддається вивченню.

«Тому що мутації в основі онкології дуже пристосовуються до всього, і на сьогодні нема якихось конкретних ліків, що допомогли б нам вирішити цю проблему», – каже Олександр Заїка, завідувач поліклінічного відділення з денним стаціонаром Чернігівського медичного центру сучасної онкології.

Однак здоровий спосіб життя та правильне харчування дають можливість зменшити ризик виникнення пухлин на 20-30%. Лікарі кажуть, що боротися з поширенням онкології допомагає вчасне виявлення хвороби.

Олександр Заїка

«Протоколи обстеження в сімейних лікарів є, вони дають змогу робити аналізи крові, флюорографію, маммографічні обстеження. Після реформи скринінгові програми в країні почнуть

працювати, вони повинні бути оплачувані державою. Але ці всі питання розроблені, і всі лікарі первинної ланки знають, як пацієнту скласти маршрут, що допоможе на ранній стадії пройти певну діагностику», – пояснює Олександр Заїка.

У Чернігівському онкоцентрі можна пройти скринінг молочної залози. Також наше місто – єдине в Україні, де роблять скринінг бронхо-легеневої системи методом низькодозової комп'ютерної томографії безкоштовно. Програма вже рік діє для людей, які перебувають у групах ризику.

«Перша – це насамперед курці, друга – це шкідливі умови праці. До третьої групи ми взяли людей, у яких хтось із кровних родичів хворів на рак. Ми знаємо, що є генетична схильність. І 4-ю групою ми взяли пацієнтів із фіброзними змінами в легенях. Оскільки рубцеві зміни в тканинах є субстратом для переродження тканини та виникнення ракової пухлини», – пояснює Андрій Полетавкін, завідувач онкотаргального відділення Чернігівського медичного центру сучасної онкології.

Андрій Полетавкін розповів, що на Чернігівщині люди нечасто вдаються до профілактики. Тому більшості пацієнтів приходиться приходити з запевненими станами. Хворих на рак легенів, які мають І і II стадії, що є виліковними, всього 11%. Натомість по Україні цей показник вдвічі більший. Тому лікар радить обстежуватися регулярно, аби не доводити хворобу до важких стадій.

Андрій Полетавкін

«Ми говоримо про тих пацієнтів, які не мають симптомів, не мали жодного захворювання легень, не мають рентген-архіву. Не треба робити флюорографію чи рентген перед цим обстеженням, це метод, який заміняє її і перевершує в кілька разів. Можна побачити зміни в судинах. На рентгенографії, навіть позиційній, цього можна не побачити», – зауважив Андрій Полетавкін.

За словами лікарів, прямих доказів щодо того, що харчування й екологія спричиняють рак, немає. Однак у комплексі ці фактори можуть певним чином впливати на його розвиток в організмі. Не варто в усьому звинувачувати і Чорнобиль. Натомість основним сприятливим чинником для утворення пухлин є старіння організму. Тому що старша людина, то частіше лікарі радять проходити скринінгові програми для свого віку.

Ольга Лазун

Вчитель трудового навчання, креслення та малювання Олександр Бобровник працює в Петрівському НВК «ДНЗ-СЗНЗ» І-ІІІ ст., що на Сновщині, вже 36 років. Має звання методиста та нестримне бажання розвивати в дітях творчість.

Чоловік згадує, що коли тільки починав працювати вчителем, то завжди дивувався, чому учні мають постійно створювати шаблонні вироби. Це його пригнічувало, тому молодий спеціаліст почав вносити свої корективи. Він намагався максимально урізноманітнювати вироби та конструювати їх. Велику роль Олександр Михайлович відіграв й у оздобленні школи. У 90-х усі інформаційні стенди та символи комунізму зняли, в класах залишилися голі стіни. Тоді вчитель разом зі своїми учнями взявся за оформлення приміщень.

«Тоді я викладав професію «столяр-будівельник» у старших класах. Разом із учнями 10-11 класів ми оформили багато навчальних кімнат, вчительську, рекреацію, спортивну й актову зали, їдальню. Загалом усі класи, які в нас зараз є», – розповідає Олександр Бобровник.

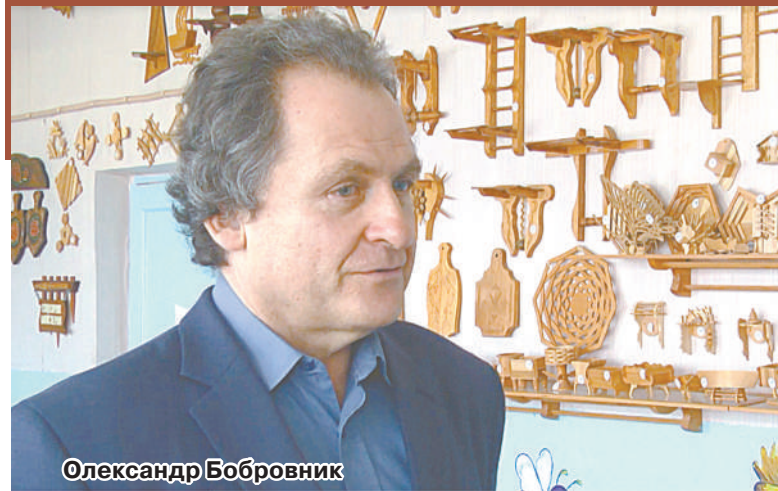
Особливістю оздоблення приміщень є те, що жоден виріб педагога та його вихованців не повторюється. Усі класи оформлені по-різному. Стенди та інші предмети також значно відрізняються один від одного, тому всюди можна побачити творчість «шкільних майстрів». *«Велика заслуга в цьому належить дітям, хоча творчих учнів дуже мало. Тож мене не полишає думка про те, що творчість треба розвивати. А от сучасні гаджети, навпаки, її нищать»,* – впевнений вчитель трудового навчання.

Саме тому вже кілька років педагог працює разом із дітьми над виготовленням ігор, що розвивають творчість у малечі. Їх вони дарують дошкільним групам, які функціонують на базі НВК.

«Усе виготовлено з деревини. Це коробки, в яких знаходиться ребус, що його треба скласти, загадки, ігри. Усі методичні матеріали привчають дітей до посидючості, спонукають вирішити певне завдання, а не просто натиснути на кнопку і увімкнути телефон, якщо не бачиш результату», – ділиться Олександр Михайлович.

Також створили і продукцію для НУШ. Це 30 ігор, які розробили старшокласники. Першачки самі обирали кращі з них та віддавали свої голоси за

Вчитель зі Сновщини створив МУЗЕЙ ДЕРЕВ'ЯНИХ ВИРОБІВ

Олександр Бобровник

найцікавіші забавки на імпровізованому ярмарку.

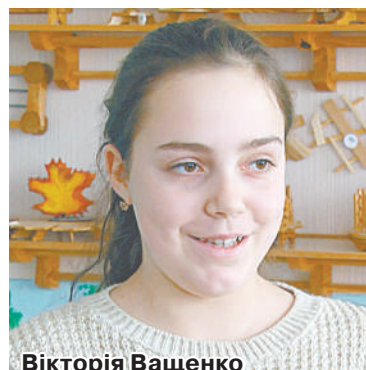
У педагога є зошит, який він веде з 1989 року. Тут він фіксує всі зроблені вироби, куди вони потім пішли і де зараз знаходяться. А вже чимало продукції вчителя та його учнів зараз прикрашає Петрівську сільську раду, сільпо, садочок та інші навчальні заклади району.

У самому НВК діє виставка виробів Олександра Бобровника та його учнів. Вона займає три стіни, налічує понад 600 експонатів, які не повторюються. Це підставки під гаряче, для квітів, під олівці, для візиток, цукерниці, підставки для серветок, під телефони, для Великодня, тремпелі, туалетні полиці, вішалки. Роботи своїх учнів педагог дбайливо зберігає. Усі вони пронумеровані, а біля стендів висять таблички, де можна побачити ім'я автора, назву виробу та його номер. Через таку реєстрацію експонати з виставки майже ніколи не пропадають. Був лише поодинокий випадок, який стався під час ремонту в школі. Вчитель не

дорахувався полички під квіти. Аби не розчарувати автора технологічну картку виробу та самотужки відтворив поличку.

У Петрівському НВК різьбленням по дереву займаються не тільки хлопці, а й дівчата.

«Торік ми робили іграшки для садочка, у 5-му класі виробляли стаканчики під олівці. Навіть мій стаканчик є на цій виставці. Мені подобається випілювати різні такі невеличкі деталі за розміром, підбирати різні фігури», – зазначає Вікторія Ващенко, учениця 9-го класу.

Вікторія Ващенко

Педагог зазначає, що зараз на його виставку приходять діти тих учнів, чії роботи знаходяться в експозиції, і шукають вироби батьків, а невдовзі приходитимуть й онуки, адже багато з них уже закінчують садочок. Окрім цього, кожного року педагог разом із дітьми працює над оформленням якогось класу. На цей навчальний рік серед планів майстрів – зробити підставки під гаряче, коробки для дрібних деталей або прикрас й оформити кабінет психолога.

«Над ним працюватимемо у 7 та 9 класах. Одні робитимуть стенди, а інші – полиці для квітів. Усього в мене 40 різновидів таких полиць, але ж цього року з'явиться ще один. Я ніколи не повторюю виробів, які вже створювали, наступного року», – запевняє педагог. Робота складається з кількох ета-

«Він дав мені лак, наждачний папір, пилки і привіз пів куба осини, стільки ж сосни та вільхи. Багато в мене друзів на різних підприємствах, вони також надають матеріали. Взагалі я вважаю, що сором тому трудовику, який, живучи в Поліській зоні, каже, що не має матеріалів. Коли я йду додому і бачу, як мій сусід валить, наприклад, липу, бо вона стара, то обов'язково прошу віддати мені її деревину так або за гроші. Ще жоден не відмовив і коштів не взяв», – наголошує педагог.

Не стоїть осторонь і шкільна адміністрація.

«Звісно, підтримуємо матеріалом. Це і деревина, і клей, і фарба. Ми йдемо і на співпрацю щодо годин, зокрема це стосується позакласної, гурткової роботи, щоб якомога більше задіяти туди учнів», – повідомив Василь Шмаровоз, директор Петрівського НВК.

Василь Шмаровоз

пів. Спершу діти роблять малянок майбутніх виробів. У вчителя завжди є свої заготовки, куди він додає окремі елементи, запропоновані його учнями. Таким чином виходить конструкція, де враховані всі дитячі ідеї, аби малеча сприймала роботу як власну. Далі створюють проектну документацію та заготовляють матеріали і зрештою виготовляють продукцію. Вже в травні вироби можна презентувати. Вчитель трудового навчання майструє разом зі своїми учнями. Таким чином він спонукає дітей до роботи і подає власний приклад. Є і діти, які самі не можуть зробити виріб. Тоді вчитель дає свою заготовку. У процесі роботи вчитель знаходить процеси, де дитина діє самостійно, і виріб автоматично набуває дитячого авторства. Це стає неабияким стимулом.

Матеріали Олександр Бобровник бере у друзів та знайомих і заготовляє власноруч. Багато чим допомагає колишній учень, який зараз очолює Сновське лісництво.

Олександр Бобровник розповідає, що нинішня програма творчості – від вчителя. Але ці зміни він впроваджує вже кілька десятиліть. За час своєї роботи вчитель шість разів публікувався у багатьох фахових періодичних виданнях. Він має грамоту за творчу роботу та є учасником Спілки творчих вчителів України. Усього на рахунок педагога приблизно 60 грамот за участь у різноманітних конкурсах. Окремо він розмістив у школі стенд із відзнаками своїх учнів.

Ольга Лазун

Вживають зі школи. Людмила Козубцова – вчитель із 53-річним стажем із села Мощенка Городнянського району – нарікає, що їй не дають працювати. Спершу звільнили, далі – після поновлення через суд – налаштували проти неї дітей і вона змушена вести уроки в порожньому класі.

На Чернігівщині педагога-пенсіонера виживають зі школи

«Завжди готувалася до уроків, завжди все намагалася зробити правильно. Нічого ж не роблю поганого. Я ж багато не прошу годин. Хоча б на дрова зробити», – каже Людмила Козубцова, вчителька математики Мощенської ЗОШ I-III ступенів.

Історія конфлікту колективу закладу та вчительки досягла апогею в квітні минулого року, коли Людмила Степанівна написала скаргу на директора.

«Що спонукало, що стало каталізатором усіх цих процесів – хтосна. Тож із незрозумілих причин вона написала величезну петицію на міністра освіти», – зазначає Віктор Тупик, директор школи.

Учительку звільнили з формулюванням «аморальна поведінка», на початку цього року вона була поновлена.

«Винесене справедливе та законне рішення, яким мого клієнта було поновлено на роботі, на посаді вчителя. На сьогодні вона працює, щоправда, є вагомим «але». Діти не ходять саме на її уроки. Тобто людину фактично виживають», – вважає Сергій Слєпченко, адвокат.

Після поновлення педагога влаштували демарш. Учні перестали ходити на її уроки. Директор і вихованці посянують свій «страйк» по-різному. Мовляв, вчитель незрозуміло викладає матеріал і ображає учнів.

Людмила Козубцова

«Ну, наприклад, те, що твої батько чи мати алкоголіки... Або заявити дитині «Скажи своїй матері, щоб таких дебілів більше не народжувала», – повідомив Віктор Тупик.

Сама вчителька-вигнанка всі звинувачення відкидає. Пояснює їх конфліктом із директором школи, який і налаштував проти неї батьків та дітей.

«Ніколи цього не було. Якби я образила, то завтра прийшов би батько чи директор, й одразу мене виправили б. Цього ніколи не було», – зазначила педагог.

Що стосується інших вчителів школи, то про конфлікт вони воліють мовчати. Розділилися думки й у місцевих жителів.

«Вона скандальна така учителька», – каже Станіслав Вікторович, житель села Мощенка.

«Вона дітей моїх вчила. Сказати, що вона дуже погана, я не скажу», – визнає Людмила Миколаївна, жителька села Мощенка.

«Я намагаюсь у цей конфлікт просто не втручатися, тому що досі не можу зрозуміти, з чого все почалося», – пояснює Святослав Царенко, вчитель історії та правознавства.

Староста села зазначає, що про конфлікт у школі знає, але інформації про аморальну поведінку Людмили Козубцової ніколи не отримував.

«До мене ніхто не звертався з повідомленнями, що вчителька погано поводить себе чи щось таке», – відзначає Сергій Руденко, староста старостинського Мощенського округу.

У Городнянському відділі освіти про ситуацію також знають, але шляхів вирішення конфлікту поки що не вбачають.

«Поки що не вбачаємо шляхів вирішення. Спілкувалися з усіма учасниками конфлікту, ситуація дуже важка», – наголошує Григорій Смоляр, начальник відділу освіти Городнянського району.

Так і ходить вчитель математики на уроки до порожнього класу, а учні «відсиджуються» деінде. Яким чином і коли буде вирішена проблема такого аномального навчання, залишається загадкою.

Олег Дешура

Світлана та Борис Морози

ІСТОРІЯ КОХАННЯ, ЩО НАДИХАЄ:

разом із дитячого садочка і на все життя

Світлана та Борис Морози із Чернігова разом майже все життя. Пара познайомилася ще тоді, як ходили разом до дитячого садочка та жили в одному будинку.

«В садочку в одній групі. Приходив майбутній тесть розказував, що Світлана найкраще зробила. Наприклад, намалювала. Ніхто не думав, не гадав, що отак...», – каже Борис Мороз, чоловік.

«Просто дружні стосунки були. Грали в «козаків-розбійників», вибивало, скачки, бігали всім районом. Подорослішали, розмовляли, спілкувалися по сусідськи. Потім на виставці квітів зустрілися і почали вже розмовляти та зустрічатися, як молоді люди», – зазначає Світлана Мороз, дружина.

Пан Борис розповідає, що одразу знайшли багато спільних інтересів. Любили прогулюватися містом, завжди мали про що поговорити. Каже, що Світлана йому давно припала до душі. Через два роки після одруження Борису Миколайовичу довелося поїхати на ліквідацію Чорнобильської катастрофи. Це було перше довге розставання.

«Весь час ми разом і в магазин, і з магазину. І на роботу проводжав, і з роботи зустрічав. А чорнобильська станція – це була перша велика розлука. А потім уже все як і у всіх. З роботами було важко, у відрадженья

треба було їздити, оце було складно», – згадує Світлана Мороз.

«Якщо я їду, то неодмінно, коли вільний час, я знаю, що можу зв'язатися, набираю, розмовляємо. Товариші дивуються, що так довго розмовляємо. У нас є теми», – зізнається Борис Мороз.

Борис та Світлана одружені вже 35 років. На життєвому шляху виникало чимало труднощів. Але разом вдавалося долати все.

«Коли народилася дитина, тяжкі часи були. Тато досиджував у відпустці по догляду за дитиною, у нас допомоги практично не було, дідусів та бабусь, які могли б допомогти. Різні були моменти, та нічого, впоралися. Не таке переживали, впраємося і нині», – переконана Світлана Мороз.

Спільно вони вирішують не лише життєві проблеми, а й побутові. Завжди допомагають одне одному на кухні. Мають чимало родинних захоплень. Одне з них – похід по гриби.

«Був у нас якийсь випадок, ми поїхали великим колективом. Ходимо лісом, а в мене порожній кошик. Бо-

рис підійшов і каже: «Свето, мені так соромно, що в тебе порожній кошичок». І мені стало так неприємно, виходжу на галявину – і бачу величезний пеня, весь в опеньках, у радіусі 5 метрів ми й нарізали цих опеньок», – розказала Світлана Мороз, дружина.

Кумедні випадки трапляються і під час родинних виїздів на риболовлю.

«Можемо поїхати на риболовлю, половити кущі. Світлана кущі ловить переважно. На 100 м один кущ, але неодмінно його піймає, кине туди вудочку. Хто повинен усе це витягувати? Звісно, я», – усміхається Борис Мороз.

Любить пара і поїздки на власну дачу. Кожен має власне захоплення. Пан Борис любить читати воєнну літературу, а пані Світлана захоплюється вирощуванням домашніх квітів. Вони поважають хобі одне одного. А головним секретом довгого подружнього життя називають довіру в родині. Адже можуть ділитися між собою будь-якими переживаннями та таємницями.

Ольга Лазун

ПОНЕДІЛОК, 24 лютого

UA: СУСПІЛЬНЕ

6.00 М/с «Книга джунглів».
6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 9.25, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.30 Новини.
6.35, 7.10, 8.10, 9.10 Доброго ранку, Країно!
9.30 Т/с «Жіночий рай».
11.45, 14.10 Телепродаж.
12.00 Д/ц «Ремесло за призначенням».
13.10, 0.55 #ВУКРАЇНІ.
13.40 Бюджетники.
14.25 Д/ц «Аромати Мексики».
15.10 UA:Фольк.
16.15 Д/ц «Дикі тварини».
17.25, 0.25 Перша шпальта.
18.20 Тема дня.
19.20 Д/ц «Світ дикої природи».
19.55 Д/ц «Боротьба за виживання».
21.25 UA:Спорт.
21.35 Суспільно-політичне ток-шоу «Зворотний відлік» (із сурдоперекладом).
0.00 Схеми. Корупція в деталях.
1.20 Спільно.
1.45 Своя земля.

1+1

6.30, 7.10, 8.10, 9.10 «Сніданок з 1+1».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 16.45, 19.30, 0.20 ТСН: «Телевізійна служба новин».
9.25, 18.00 «Життя відомих людей 2020».
10.20 «Життя відомих людей».
11.20, 12.20 «Міняю жінку».
13.00 «Світ навиворіт 10. Бразилія».
15.00 Т/с «Величне століття. Роксолана».
17.00 «Щоденник медіума».
19.00 «Секретні матеріали 2020».
20.45 Т/с «Родинні зв'язки 2».
22.45 «Гроші 2020».
0.00 «Дубінізи 2020».
0.30 «Голос країни 10».

ІНТЕР

6.10, 22.00 «Слідство вели... з Леонідом Каневським».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 17.40 Новини.
7.10, 8.10 «Ранок з Інтером».
9.20 Ранок з Інтером.
9.30, 18.00, 1.30 Ток-шоу «Стосується кожного».
11.20, 12.25 Х/ф «Дилема».
14.00 Х/ф «Нестерпна жорстокість».
15.50 «Чекай на мене. Україна».
20.00 «Подорожці».
21.00 «Речдок. Особливий випадок. Злочинець мимоволі».
23.45 Т/с «Спокуса 2».

ІСТУ

5.00 Служба розшуку дітей.
5.05 Т/с «Відділ 44».
5.55, 10.00 Громадянська обора.
6.45 Факти тижня.
8.45 Факти. Ранок.
9.10, 19.20 Надзвичайні новини.
10.55, 13.20 Х/ф «Чорний дощ».
12.45, 15.45 Факти. День.
13.50, 16.20 Х/ф «Наймані убивці».
16.45 Х/ф «Спеціаліст».
18.45, 21.10 Факти. Вечір.
20.05, 21.30 Х/ф «Рембо-4».
22.00 Свобода слова.
23.40 Т/с «Обмани себе».

СТБ

5.20 «Ультиматум».
9.05 Т/с «Коли ми вдома».
10.05 Т/с «Коли ми вдома. Нова історія».
11.00 «МастерШеф».
17.25, 21.55 «Відлік часу».
17.30, 22.00 «Вікна-Новини».
18.00 Т/с «Сліпа».
18.50, 22.40 «Один за всіх».
20.00 Т/с «Вир».
23.40 «Слідство ведуть екстрасенси».
Телеканал Україна
6.30, 7.10, 8.15 Ранок з Україною.
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні.
9.30 Зірковий шлях.
11.30 Реальна містика.
13.30, 15.30 Агенти справедливості.
17.00 Історія одного злочину.
19.50 Ток-шоу «Говорить Україна».
21.00 Т/с «Зникаючі сліди».
23.20 Контролер.
0.00 Т/с «Заповіт принцеси».
1.45 Телемагазин.

ВІВТОРОК, 25 лютого

UA: СУСПІЛЬНЕ

6.00 М/с «Книга джунглів».
6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 9.25, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.10 Новини.
6.35, 7.10, 8.10, 9.10 Доброго ранку, Країно!
9.30 Т/с «Жіночий рай».
11.45, 14.10 Телепродаж.
12.00 Д/ц «Ремесло за призначенням».
13.10 Сильна доля.
14.25 Д/ц «Аромати Колумбії».
15.10 Бюджетники.
15.45 #ВУКРАЇНІ.
16.15 Д/ц «Дикі тварини».
17.25 Розважальна програма з Майклом Шуром.
18.20 Тема дня.
19.20 Д/ц «Світ дикої природи».
19.55 Д/ц «Боротьба за виживання».
21.30, 23.40 UA:Спорт.
21.40 Наші гроші.
22.15 Т/с «Епоха честі».
0.00 Суспільно-політичне ток-шоу «Зворотний відлік» (із сурдоперекладом).
1.45 Своя земля.

1+1

6.30, 7.10, 8.10, 9.10 «Сніданок з 1+1».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 16.45, 19.30, 0.30 ТСН: «Телевізійна служба новин».
9.25, 18.00 «Життя відомих людей 2020».
10.20 «Життя відомих людей».
11.20, 12.20 «Міняю жінку».
13.00 «Світ навиворіт 10. Бразилія».
15.10 Т/с «Величне століття. Роксолана».
17.00 «Щоденник медіума».
19.00 «Секретні матеріали 2020».
20.45 Т/с «Родинні зв'язки 2».
22.45, 0.40 «Одруження наосліп».

ІНТЕР

5.30, 22.00 «Слідство вели... з Леонідом Каневським».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 17.40 Новини.
7.10, 8.10, 9.20 «Ранок з Інтером».
10.00 «Корисна програма».
11.05 Т/с «Мене звали Мелек».
12.25 Х/ф «Вій».
14.50 «Речдок».
16.40 «Речдок. Особливий випадок. Фатальна пристрасть».
18.00, 1.30 Ток-шоу «Стосується кожного».
20.00 «Подорожці».
21.00 «Речдок. Особливий випадок. Злочинець мимоволі».
23.45 Т/с «Спокуса 2».

ІСТУ

5.40, 10.05 Громадянська обора.
6.30 Ранок у великому місті.
8.45 Факти. Ранок.
9.15, 19.20 Надзвичайні новини.
11.45, 13.20 Х/ф «Підприємники».
12.45, 15.45 Факти. День.
14.25, 16.20 Т/с «Пес».
16.55, 21.20 Т/с «Дільничний з ДВРЗ».
18.45, 21.00 Факти. Вечір.
20.15 Секретний фронт.
22.15 Х/ф «Падіння Лондона».
0.00 Х/ф «Межа».

СТБ

5.50 «Ультиматум».
9.30 Т/с «Коли ми вдома. Нова історія».
10.30 «МастерШеф».
16.25, 18.00 Т/с «Сліпа».
17.25, 21.55 «Відлік часу».
17.30, 22.00 «Вікна-Новини».
18.50 «Один за всіх».
20.00 Т/с «Вир».
22.40 «Тасмани ДНК».
Телеканал Україна
6.30, 7.10, 8.15 Ранок з Україною.
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні.
9.30 Зірковий шлях.
11.30 Реальна містика.
13.30, 15.30 Агенти справедливості.
17.00 Історія одного злочину.
19.50 Ток-шоу «Говорить Україна».
21.00 Т/с «Зникаючі сліди».
23.20 Контролер.
0.00 Т/с «Заповіт принцеси».
1.45 Телемагазин.

СЕРЕДА, 26 лютого

UA: СУСПІЛЬНЕ

6.00 М/с «Книга джунглів».
6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 9.25, 13.00, 15.00, 18.30, 21.00, 23.10 Новини.
6.35, 7.10, 8.10, 9.10 Доброго ранку, Країно!
9.30 Т/с «Жіночий рай».
11.45, 14.10 Телепродаж.
12.00 Д/ц «Ремесло за призначенням».
13.10 Енеїда.
14.25 Д/ц «Аромати Колумбії».
15.10 Сильна доля.
16.30, 0.00 Біатлон. Чемпіонат Європи. Індивідуальна гонка, 20км. Чоловіки.
19.05 Біатлон. Чемпіонат Європи. Індивідуальна гонка, 15 км. Жінки.
21.30, 23.40 UA:Спорт.
21.40 Король контрабанди.
22.50 Своя земля.

1+1

6.30, 7.10, 8.10, 9.10 «Сніданок з 1+1».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 16.45, 19.30, 0.30 ТСН: «Телевізійна служба новин».
9.25, 18.00 «Життя відомих людей 2020».
10.20 «Життя відомих людей».
11.20, 12.20 «Міняю жінку».
13.00 «Світ навиворіт 10. Бразилія».
15.20 Т/с «Величне століття. Роксолана».
17.00 «Щоденник медіума».
19.00 «Секретні матеріали 2020».
20.45 Т/с «Родинні зв'язки 2».
22.45, 0.40 «Світ навиворіт 11: Китай».

ІНТЕР

5.30, 22.00 «Слідство вели... з Леонідом Каневським».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 17.40 Новини.
7.10, 8.10, 9.20 «Ранок з Інтером».
10.00 «Корисна програма».
11.05 Т/с «Мене звали Мелек».
12.25 Х/ф «Вій».
14.50 «Речдок».
16.40 «Речдок. Особливий випадок. Фатальна пристрасть».
18.00, 1.30 Ток-шоу «Стосується кожного».
20.00 «Подорожці».
21.00 «Речдок. Особливий випадок. Злочинець мимоволі».
18.00, 1.30 Ток-шоу «Стосується кожного».
20.00 «Подорожці».
21.00 «Речдок. Особливий випадок. Злочинець мимоволі».
23.45 Т/с «Спокуса 2».

ІСТУ

5.40, 10.05 Громадянська обора.
6.30 Ранок у великому місті.
8.45 Факти. Ранок.
9.15, 19.20 Надзвичайні новини.
11.45, 13.20 Х/ф «Підприємники».
12.45, 15.45 Факти. День.
14.25, 16.20 Т/с «Пес».
16.55, 21.20 Т/с «Дільничний з ДВРЗ».
18.45, 21.00 Факти. Вечір.
20.15 Секретний фронт.
22.15 Х/ф «Падіння Лондона».
0.00 Х/ф «Межа».

СТБ

5.50 «Ультиматум».
9.30 Т/с «Коли ми вдома. Нова історія».
10.30 «МастерШеф».
16.25, 18.00 Т/с «Сліпа».
17.25, 21.55 «Відлік часу».
17.30, 22.00 «Вікна-Новини».
18.50 «Один за всіх».
20.00 Т/с «Вир».
22.40 «Давай поговоримо про секс».
Телеканал Україна
6.30, 7.10, 8.15 Ранок з Україною.
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні.
9.30 Зірковий шлях.
11.30 Реальна містика.
13.30, 15.30 Агенти справедливості.
17.00 Історія одного злочину.
19.50 Ток-шоу «Говорить Україна».
21.00 Т/с «Зникаючі сліди».
23.20 Слідами.
0.00 Т/с «Заповіт принцеси».
1.45 Телемагазин.

ЧЕТВЕР, 27 лютого

UA: СУСПІЛЬНЕ

6.00 М/с «Книга джунглів».
6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 9.25, 12.30, 15.00, 18.00, 21.00, 23.10 Новини.
6.35, 7.10, 8.10, 9.10 Доброго ранку, Країно!
9.30 Т/с «Жіночий рай».
10.40, 14.30 Телепродаж.
11.00 Скелетон. Чемпіонат Світу. Альтенберг. Заїзд 1.
12.40 Пліч-о-пліч.
13.00 Скелетон. Чемпіонат Світу. Альтенберг. Заїзд 2.
15.10, 17.25 #ВУКРАЇНІ.
15.55, 0.00 Біатлон. Чемпіонат Європи. Одиночна змішана естафета.
18.20 Тема дня.
18.50 Біатлон. Чемпіонат Європи. Змішана естафета.
20.25 Д/ц «Боротьба за виживання».
21.30, 23.40 UA:Спорт.
21.40, 1.15 Схеми. Корупція в деталях.
22.15 Т/с «Епоха честі».
1.45 Своя земля.

1+1

6.30, 7.10, 8.10, 9.10 «Сніданок з 1+1».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 16.45, 19.30, 0.50 ТСН: «Телевізійна служба новин».
9.25, 18.00 «Життя відомих людей 2020».
10.20 «Життя відомих людей».
11.20, 12.20 «Міняю жінку 13».
13.00 «Світ навиворіт 10. Бразилія».
15.15 Т/с «Величне століття. Роксолана».
17.00 «Щоденник медіума».
19.00 «Секретні матеріали 2020».
20.45 Т/с «Родинні зв'язки 2».
22.30 «Право на владу 2020».
1.00 «Гроші 2020».

ІНТЕР

5.30, 22.00 «Слідство вели... з Леонідом Каневським».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 17.40 Новини.
7.10, 8.10, 9.20 «Ранок з Інтером».
10.00 «Корисна програма».
11.05 Т/с «Мене звали Мелек».
12.25 Х/ф «Вижити серед вовків».
14.50 «Речдок».
16.35 «Речдок. Особливий випадок. Фатальна пристрасть».
18.00, 1.35 Ток-шоу «Стосується кожного».
20.00 «Подорожці».
20.55 «Речдок. Особливий випадок. Злочинець мимоволі».
23.45 Т/с «Спокуса 2».

ІСТУ

6.30 Ранок у великому місті.
8.45 Факти. Ранок.
9.15, 19.20 Надзвичайні новини.
10.05 Секретний фронт.
12.00, 13.20 Х/ф «Воскресіння».
12.45, 15.45 Факти. День.
14.25, 16.20 Т/с «Пес».
17.00, 21.20 Т/с «Дільничний з ДВРЗ».
18.45, 21.00 Факти. Вечір.
20.15 Антисомбі. Дайджест.
22.10 Х/ф «Альфа».
0.00 Х/ф «Чорний дощ».

СТБ

5.50 «Ультиматум».
9.35 «МастерШеф».
16.25, 18.00 Т/с «Сліпа».
17.25, 21.55 «Відлік часу».
18.50 «Один за всіх».
20.00, 22.40 Т/с «Проти пилу».
22.00 «Вікна-Новини».
0.35 «Я соромлюсь свого тіла».
Телеканал Україна
6.30, 7.10, 8.15 Ранок з Україною.
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні.
9.30 Зірковий шлях.
11.30 Реальна містика.
13.30, 15.30 Агенти справедливості.
17.00 Історія одного злочину.
19.50 Ток-шоу «Говорить Україна».
21.00 Т/с «Зникаючі сліди».
23.20 Слідами.
0.00 Т/с «Заповіт принцеси».
1.45 Телемагазин.

П'ЯТНИЦЯ, 28 лютого

UA: СУСПІЛЬНЕ

6.00 М/с «Книга джунглів».
6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 9.25, 13.00, 16.30, 18.00, 21.00, 23.10 Новини.
6.35, 7.10, 8.10, 9.10 Доброго ранку, Країно!
9.30 Т/с «Жіночий рай».
10.45, 13.40 Телепродаж.
12.00 Д/ц «Ремесло за призначенням».
13.10 Д/ц «Мегаполіси».
14.00, 0.00 Скелетон. Чемпіонат Світу. Альтенберг. Заїзд 3.
15.30 Скелетон. Чемпіонат Світу. Альтенберг. Заїзд 4.
16.40 Погода.
16.55 Д/ц «Дикі тварини».
17.25 Схеми. Корупція в деталях.
17.55 «VoxCheck».
18.20 Тема дня.
19.20 Д/ц «Світ дикої природи».
19.55 Д/ц «Боротьба за виживання».
21.30, 23.40 UA:Спорт.
21.40 Перша шпальта.
22.15 Т/с «Епоха честі».
1.15 #ВУКРАЇНІ.
1.45 Своя земля.

1+1

6.30, 7.10, 8.10, 9.10 «Сніданок з 1+1».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 16.45, 19.30 ТСН: «Телевізійна служба новин».
9.25, 18.00 «Життя відомих людей 2020».
10.20 «Життя відомих людей».
11.20, 12.20 «Міняю жінку 13».
13.00 «Світ навиворіт 10. Бразилія».
15.25 Т/с «Величне століття. Роксолана».
17.00 «Щоденник медіума».
19.00 «Секретні матеріали 2020».
20.25 «Жіночий квартал».
22.15 «Ліга сміху».
0.20 Х/ф «Австралія».

ІНТЕР

5.25, 22.00 «Слідство вели... з Леонідом Каневським».
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 17.40 Новини.
7.10, 8.10, 9.20 «Ранок з Інтером».
10.00 «Корисна програма».
11.05 Т/с «Мене звали Мелек».
12.25 Х/ф «Крейсер «Індіанополіс: Історія мужності».
14.50, 23.45 «Речдок».
16.35 «Речдок. Особливий випадок. Фатальна пристрасть».
18.00, 1.35 Ток-шоу «Стосується кожного».
20.00 «Подорожці тижня».

ІСТУ

5.40 Громадянська обора.
6.30 Ранок у великому місті.
8.45 Факти. Ранок.
9.15, 19.20 Надзвичайні новини.
10.05 Антисомбі. Дайджест.
10.55 Х/ф «Бадьорість духів».
12.45, 15.45 Факти. День.
13.20, 16.20, 22.40, 1.50 Скетч-шоу «На трюх».
18.45 Факти. Вечір.
20.05 Дизель шоу.
1.20 Факти.

СТБ

5.50 «Ультиматум».
9.25 Т/с «Коли ми вдома. Нова історія».
11.20 «МастерШеф».
17.25 «Відлік часу».
18.00, 22.40 «Хата на тата».
0.25 «Євробачення 2020. Національний відбір».

Телеканал Україна

6.30, 7.10, 8.15 Ранок з Україною.
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 19.00 Сьогодні.
9.30 Зірковий шлях.
11.30 Реальна містика.
12.30, 15.30 Т/с «Пробудження кохання».
17.00 Історія одного злочину.
19.50 Ток-шоу «Говорить Україна».
21.00 Т/с «Зникаючі сліди».
23.20 Слідами.
0.00 Т/с «Заповіт принцеси».
1.45 Телемагазин.

СУБОТА, 29 лютого

UA: СУСПІЛЬНЕ

6.00 М/с «Книга джунглів».
6.30, 7.15, 8.10, 9.10 Доброго ранку, Країно!
7.00, 8.00, 9.00, 21.00, 0.35 Новини.
9.30 Енеїда.
10.30, 13.35 Телепродаж.
10.45 Д/ц «Дикі тварини».
11.25 Біатлон. Чемпіонат Європи. Спринт, 10 км. Чоловіки.
13.00, 1.00 Бюджетники.
13.50 #ВУКРАЇНІ.
14.25 Біатлон. Чемпіонат Європи. Спринт, 7 км. Жінки.
16.00 Х/ф «Грозивий перевал».
17.25 Т/с «Епоха честі».
19.20 Д/ц «Вижити в дикій природі».
20.25 Д/ц «Світ дикої природи».
21.20 Д/ц «Боротьба за виживання».
22.00 Х/ф «Служниця».

1+1

6.05 «Життя відомих людей 2020».
8.00 «Сніданок. Вихідний».
10.00 Х/ф «Шанхайський полудень».
12.10 Х/ф «Отже, війна».
14.15 Х/ф «Команда А».
16.35, 21.30 «Вечірній квартал».
18.30 «Розсміши коміка».
19.30 ТСН: «Телевізійна служба новин».
20.15 «Українські сенсації 2020».
23.30 «Світське життя. 2020».
1.30 «Ліга сміху».

ІНТЕР

5.50 «Чекай на мене. Україна».
7.25 Х/ф «Ключі від неба».
9.00 «Готуємо разом. Домашня кухня».
10.00 «Корисна програма».
11.10 Х/ф «Ласкаво просимо, або Стороннім вхід заборонений».
12.35 Х/ф «Сім старих і одна дівчина».
14.10 Х/ф «В бій ідуть одні старі».
16.00 Х/ф «Не може сказати «прощай»».
17.45, 20.30 Т/с «Голос янгола».
20.00 «Подорожці».
22.30 Х/ф «Про нього».
0.00 Х/ф «Казка про жінку та чоловіка».
1.45 «Орел і Решка. Шопінг».

ІСТУ

5.00 Скарб нації.
5.10 Еврика!
5.15 Факти.
5.45 Особливості національної роботи.
7.30 Я знав!
8.20 Х/ф «Бадьорість духів».
10.05 Х/ф «Альфа».
11.45 Скетч-шоу «На трюх».
12.45 Факти. День.
13.00 Дизель шоу.
14.55 Х/ф «Падіння Олімпу».
17.00 Х/ф «Падіння Лондона».
18.45 Факти. Вечір.
19.10 Х/ф «Джек Річер».
21.35 Х/ф «Джек Річер-2: Не відступай».
23.40 Х/ф «Людина людині вовк».
1.25 Х/ф «Прогулянка висотою».

СТБ

5.55 Т/с «Коли ми вдома. Нова історія».
7.50 Т/с «Вир».
17.05 «Хата на тата».
19.00 «МастерШеф. Професіонали».
21.55 Х/ф «Діамантова рука».
23.45 «Діамантова рука: невідомі версії».
Телеканал Україна
7.00, 15.00, 19.00 Сьогодні.
7.30 Зірковий шлях.
9.00, 15.20 Т/с «Зникаючі сліди».
17.00, 21.00 Т/с «Ласкаво просимо на Канари».
20.00 Головна тема.
23.00 Х/ф «Вальс - бостон».
1.00 Х/ф «В

Чернігівський ілюстратор книжок Анна Лега все життя марила малюванням. Ще у школі вона почала малювати героїв творів, які вивчали на уроках. Згодом це захоплення переросло в професію.

«У мене була дуже хороша вчителька, яка завжди розповідала перед оглядом до книги, повісті або вірша, я її слухала та механічно намагалася малювати ручкою на полях зошита ті образи, які виникали в мене в процесі розповіді вчителя. Вона мене ніколи не сварила, з розумінням до цього ставилася. І оці вміння постійно розвивалися, з часом я

Анна Лега

Малювання казок і персонажі з «цікавинкою» ілюстратора Анни Леги

зрозуміла, що це той спосіб самовираження, який мені підходить. Це як відпочинок для мене був», – згадує Анна.

Утім, вступаючи до університету, дівчина обрала фах фінансиста. Хоча після його закінчення жодного дня не працювала за професією.

«Не підійшла мені моя професія. За шість років навчання я зрозуміла, що це взагалі не моє. І хоч закінчила університет без трійок, але знала, що цифри – це не моє, і бути фінансистом я точно не хочу», – розповідає Анна.

Щодо малювання, то всі ази доводилося вивчати, займаючись самоосвітою за допомогою книжок, різноманітної літератури та інтернету.

«Із часом я почала спілкуватися з іншими художниками, які допомагали мені та пояснювали поняття перспективи, кольору. Але здебільшого це самоосвіта», – пояснює ілюстратор. Першою роботою з ілюстрації Анни Леги було розмальовування

подушок у людській зріст. Це й стало точкою відліку професійного розвитку художниці.

Згодом вона почала спілкуватися з письменниками та ілюструвати видання. Зараз Анна співпрацює з видавництвами та літераторами. Здебільшого це дитяча література, хоча на рахунок художниці чимало коміксів і фантастики. Аби створити ілюстрації до книжки, художниця спершу читає казку або збірник, ознайомлюється з персонажами, їхніми характеристиками й особливостями.

«Інколи я перечитую твір по кілька разів, щоб нічого не пропустити. Після цього вже починаю думати над образами. Спершу беру листок паперу та простий олівець, намальовую приблизний вигляд персонажа, потім уже можна продумувати саму ілюстрацію та її взаємодію з іншими. Згодом ти вже відчуваєш самого героя, розумієш, як він рухається, його емоції. І коли з'являється розуміння, яким він є, тоді вже легше вживлю-

вати його в саму казку», – ділиться ілюстратор.

Вона каже, що іноді бувають випадки, коли казка дуже її надихає. Тоді і персонажі виходять дуже схожими на людей. Але художниця намагається стримувати свої настрої та робити персонажів максимально такими, якими їх хотів би бачити письменник, аби й сприйняття казки було правильним.

«Бувають моменти, коли я привношу щось своє, це можуть бути якісь деталі. Наприклад, шалик у kota або якісь окуляри. А так я намагаюся робити персонажів максимально наближеними до бачення письменника», – пояснює художниця.

Та трапляються і складні випадки. Анна розповіла, як одного разу вона працювала з письменником, який дуже сильно переживав за свою історію і постійно вносив свої правки. «Він постійно зупиняв мене,

коли очі дівчинки-персонажа були не того відтінку або не така шкіра, або прядка волосся якось не так лежить, а там обличчя не туди дивиться. Тобто бувають іноді абсурдні моменти, але намагаюся ніколи не сваритися, адже це книжка, яку письменник створив і виховав, тому не хочеться, щоб він отримував стрес», – додає Анна Лега.

Утім, навіть до всіх відомих, класичних персонажів художниця додає власні деталі, які стають цікавинкою ілюстрації. Після створення образів малюнок обробляється на комп'ютері, потім треба розрахувати розмір і розташування в книжці. Загалом, аби проілюструвати твір із 7-8 образами, потрібно близько двох тижнів

Зараз Анна Лега працює графічним дизайнером, і хоча ілюстрацією книжок займається професійно, однак працює дистанційно, вдома, незалежно від основного місця роботи.

Ольга Лазун

«Вони змінили світ»

Нобель – творець динаміту і покровитель сучасного прогресу

Ім'я Альфреда Нобеля знає, напевно, кожен освічений житель Землі. З ним пов'язано багато цікавих історій і легенд. Народився Альфред Бернхард Нобель у жовтні 1833 року в місті Стокгольмі.

У 17 років Альфред здійснив тривалу подорож країнами Європи. Зокрема, він побував у Німеччині і Франції, а завершив свою подорож у Сполучених Штатах Америки. Потрапивши в Париж, Нобель активно продовжує вивчення хімічних законів, а в США – зустрічається зі шведським винахідником парової машини Джоном Ерікссоном.

Приїхавши до Санкт-Петербурга, куди на той час перебрався його батько, Альфред починає працювати в компанії свого

батька. До речі, саме в той час фірма переживає роки піднесення і розквіту. Компанія спеціалізувалася на виробництві боєприпасів у роки Кримської війни. Коли війна закінчилася, потужності компанії були переорієнтовані на виробництво машин і різноманітних деталей для пароплавів, які повинні були ходити по басейну Каспійського моря.

На жаль, попит на продукцію мирного часу був невеликий, і тому в 1858 році компанія батька Нобеля увійшла в стадію кризи. Підприємство було закрито, і сім'я повернулася до Стокгольма. У Швеції Альфред Нобель почав присвячувати багато часу дослідженню хімічних і механічних процесів, і навіть отримав три патенти на винаходи. Завдяки цьому він підтримував інтерес до експериментів, і постійно прагнув до розвитку нових граней своєї роботи. Вся робота Нобеля проводилася в невеликій лабораторії, обладнаній у передмісті столиці.

Альфред Нобель став відомий як шведський хімік-експериментатор і бізнесмен, який винайшов динаміт і ряд інших вибухових речовин. За роки своєї продуктивної роботи Нобель зміг створити цілий благодійний фонд, який у цей час використовується для нагороджень спеціальної Нобелівською премією. Саме це й принесло Нобелю посмертну популярність.

ЦІКАВИНКИ 7-ї СТОРІНКИ

У світі надзвичайного!

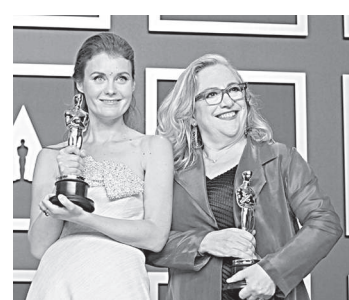
ЗАПУСТИЛИ НАЙБІЛЬШИЙ ФЕЄРВЕРК У СВІТІ

На щорічному зимовому карнавалі в Стімбуут-Спрінгс (США, штат Колорадо) запустили найбільший феєрверк у світі. Він важив 1270 кг. Запустили салют із 8-метрової сталеві трубки, яку закопали на горі. Снаряд розігнався до 482 км/год. Заряд піднявся вгору на 670 м перш ніж вибухнути.

Представник Книги рекордів Гіннеса назвав запуск найбільшим у світі. Попередній рекорд належав феєрверку з ОАЕ. Він важив 1 тис. кг.

УКРАЇНКА ОТРИМАЛА «ОСКАР» ЗА ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ

Стрічка «Навчитися кататися на скейтборді в зоні бойових дій (якщо ти дівчина)» отримала «Оскар» як найкращий документальний короткометражний фільм. Його постановники – киянка Олена Андрейчева та Керол Дісінгер.

Документальний фільм розповідає про афганських дівчаток, які вчать читати, писати та кататися на скейтборді в Кабулі.

Згідно з інформацією на особистому сайті кінематографіста і журналістки Олени Андрейчевої, вона народилася в Києві, а живе в Лондоні. З 2006-го працює у сфері документального кіно та розвитку телебачення.

Засоби для ЗМІЦНЕННЯ ОРГАНІЗМУ

НАРОДНА МЕДИЦИНА

Імунітет – це захист від безлічі захворювань, і, відповідно, гарне здоров'я, високий тонус і настрій. У наших аптеках постійно збільшується кількість медикаментів для підвищення імунітету, проте народні засоби також

не втрачають своєї популярності та значущості.

Народна медицина століттями створювала рецепти для підвищення імунітету, передаючи їх з покоління в покоління.

Мед як загальнозміцнювальний засіб

Його можна пити з чаєм, особливо ефективно в поєднанні з зеленими сортами чаю та лимоном. Пити треба по половині склянки двічі на день. Курс зміцнення передбачає три тижні терапії.

Відвар із ягід і трав

Для його приготування необхідно заготовити трав'яну суміш: по сто грамів м'яти, квіток каштана, іван-чаю, меліси. Все гарненько подрібнити, взяти п'ять столових ложок отриманої суміші, висипати в посуд із товстим дном, залити літром окропу. Після цього каструльку треба поставити на маленький вогонь і тримати (після закипання) протягом п'яти хвилин.

Далі відвар слід зняти з вогню, гарненько укутати та залишити для настоювання на кілька годин. Згодом відвар процідити і додати в нього дві літри компоту, приготованого з ягід (свіжих, заморожених, сушених) вишні, смородини, полуниці, калини. Компот варити, додаючи цукор. Такий ароматний напій слід приймати по пів літра на день. Пити за пів години до їжі.

Вітамінний смаколик

Для зміцнення імунітету також можна пропустити через м'ясорубку по 0,5 кг кураги, родзинок, чорносливу, волоських горіхів. До суміші додати таку ж кількість меду, все ретельно розмішати, перекласти в посуд із кришкою, зберігати в холодильнику. Вживати по столовій ложці натще, за пів години до сніданку. Цей рецепт можна трошки змінити, додавши замість чорносливи два лимони зі шкіркою (перекрутити через м'ясорубку).

Сніданок для лінивих

Сьогодні пропонуємо рецепт швидкого, ситного та простого сніданку за 15 хвилин. Для приготування нам знадобиться мінімум інгредієнтів. А смак такого сніданку просто неперевершений.

ІНГРЕДІЄНТИ:

Яйця – 3 шт.; молоко – 150 мл; сіль, перець, зелень – за смаком; твердий сир – 200 г (краще моцарела).

ПРИГОТУВАННЯ:

До яєць додаємо сіль і суміш перців. Якщо у вас сир солоний, тоді яйця можна і не підсолювати. Так само сюди додаємо зелень (кріп, або ту, яка вам більше смакує). Виливаємо сюди ж молоко. Все добре перемішуємо.

Беремо шматочки батона. Бажано, щоб він був не першої свіжості, вчорашній або навіть позавчорашній. Обмакуємо батон буквально по пів хвилини. Треба, щоб він добре увібрав яєчно-молочну суміш.

Викладаємо все на деко, змазавши його трішки олією (можна і вершковим маслом).

Зверху посипаємо натертим сиrom. Що більше сиру, то смачніше!

Усе це відправляємо в духовку, розігріту до 220 градусів на 10-15 хвилин. Усе залежить від того, яку ви хочете отримати скоринку.

Заварюємо чай або каву і можемо подавати такий простий, швидкий, дуже смачний і ситний сніданок до столу.

Істини пересічених людей: думки з Facebook

Людмила Зіневич, директор бібліотечної системи (Чернігів)

«Бібліотеки в Україні сьогодні я дуже умовно розділила б на живі та мертві. Живі тримаються на ентузіазмі керівників і деяких працівників, інколи підтримці локальної влади та меценатів, і в них завжди багато відвідувачів. Мертві – навіть якщо гарно відремонтовані та оснащені – пусті».

Олександр Бондар, історик (Чернігів)

«Під час Другої світової війни компанія Kellogg's, популярний у США виробник кукурудзяних пластівців, випустила цілу серію збірних моделей реальних бойових літаків із паперу, оформлених у вигляді листівок. Ці листівки вкладалися в коробки з вітамінізованими пластівцями з цільної пшениці. Передісторія появи цих екзотичних рекламних матеріалів така: після 7 грудня 1941 року Kellogg's, Coca-cola і багато інших американських компаній одразу ж перебудували своє виробництво, відповідно до потреб армії. На харчових фабриках, де вироблялася «цивільна» продукція, почався випуск сухих пайків для американських солдатів. Реклама теж стала «воєнізованою».

Катерина Число, волонтерка (Чернігів)

«У моєму житті є один особливий чоловік. Він воїн, батько, коханий чоловік, командир і друг. Це мій Число. Ми багато через що з ним пройшли і, певно, ще пройдемо, але ми завжди тримаємося разом. І якщо ми посварилися як командир та борець, то ми продовжуємо спілкуватися як чоловік і дружина, і навпаки. З часом ми будемо навколо своєї сім'ї мур від злих язиків, негараздів, невдач. І він стає дедалі міцнішим».

Наталія Потапчук, журналістка (Чернігів)

«Ох, люди, люди, що ми творимо?! Біля річки Снов, яка позиціонується як одна з найчистіших річок України, під Седневом виорали землю до самого русла. А трохи нижче – селищні пляжі, на яких купаються зокрема й багатії, які побудували на берегах собі палаци. Та в кого влада й гроші – не мають розуму і розуміння, а хто без влади – не мають впливу. Що ми за державу таку створили?»

Астрологічний прогноз

на 24 лютого по 1 березня 2020 року

ОВЕН (21.03-20.04). Усе складається вдало для нових починань, для реалізації давно задуманого. Вчіться цінувати свій час, однак не забудьте про живе спілкування з близькими. Вам доведеться бути уважними, навіть допитливими, щоб не припуститися помилок. У вихідні добре було б контролювати свої висловлювання та менше критикувати навколишніх.

ТЕЛЕЦЬ (21.04-21.05). Вам пощастить у справах, у яких необхідно проявити ініціативу та рішучість. У вас може з'явитися шанс перетворити супротивників на союзників і досягти успіху в усьому, чим плануєте займатися. Тільки не варто сперечатися з друзями та колегами. Спробуйте підійти до розбіжностей творчо й запобігти конфлікту. Відвідування культурного заходу у вихідні може стати початком справжньої романтичної історії.

БЛИЗНЮКИ (22.05-21.06). Добре не тільки будувати плани на майбутнє, але й потихеньку починати їх реалізовувати. Вам може вдатися навіть те, про що ви давно мріяли, але вже втратили надію, що це здійсниться. І от диво станеться! Спілкуйтеся, любіть, творіть. У вихідні ви відчуєте спокій і гармонію.

РАК (22.06-23.07). Необхідно продумати й раціоналізувати методи вашої роботи, намагайтеся не витратити зайві сили на метушню та порожнє спілкування. Тільки важливо не перевтомлюватися. Ви зможете багато чого досягти, необхідно довести до завершення розпочату справу. У вихідні постарайтеся забути про проблеми.

ЛЕВ (24.07-23.08). Намагайтеся менше говорити та більше діяти, втілювати задумане в життя. І не сперечайтеся з керівництвом. Якщо вас просять про допомогу, не відмовляйтеся, але й не перекладайте вантаж чужих проблем на свої плечі. Присвятіть у вихідні близьким людям більше часу, це дозволить їм продемонструвати свою любов до вас.

ДІВА (24.08-23.09). Цілком імовірно, що ви відкриєте для себе нові сфери діяльності та познайомитеся з людьми, які стануть для вас партнерами й друзями. Вітер змін він сприймете з радістю, тому що розмірене життя явно почало набирати. Прислухайтеся до думки навколишніх, це дасть змогу зробити правильні висновки, одержати слушну пораду. У вихідні подорожуйте, спілкуйтеся, не залишайтеся на самоті.

ТЕРЕЗИ (24.09-23.10). Ви не потерпите жодних обмежень. Вам необхідна незалежність у всьому: і в думках, і в справах, і в діях, а найголовніше – у рішеннях. Але якщо ви будете надто безкомпромісні, то ймовірні конфлікти. Про нові ідеї краще поки нікому не розповідати, час ще не настав. У вихідні виявіть тактовність і дипломатичність.

СКОРПІОН (24.10-22.11). Ваші фантазії й задуми можуть повести вас досить далеко. Чи готові ви до того, щоб вони стали реальністю? Провідіння буде схильне читати ваші думки і, жартуючи, реалізовувати їх у довільному порядку. Можливий довгоочікуваний прибуток від угод, що завершилися. Події, які можуть відбутися з вами у вихідні, покажуть, що будь-які ваші мрії здійсненні.

СТРІЛЕЦЬ (23.11-21.12). Зберігайте свої ідеї й плани в таємниці, щоб вони реалізувалися. Прислухайтеся до себе, постарайтеся уникати будь-яких ситуацій, які видадуться вам сумнівними. На роботі добре було б проявляти дипломатичність і емоційну рівновагу. Робота може забирати занадто багато часу й сил навіть у вихідні, зате принесе прибуток.

КОЗЕРІГ (22.12-20.01). Можуть виникнути напружені ситуації, тому проявляйте розумну обережність. Не давайте одразу відповідь, візьміть час на роздуми. З'явиться можливість вирішити якусь давню проблему, але для проявляти завершення справи необхідно сконцентруватися й послідовно долати перешкоди. Постарайтеся не втратити можливості, які з'являються у вихідні. Вони обіцяють стати базовими для вашої подальшої кар'єри.

ВОДОЛІЙ (21.01-19.02). Готуйтеся до непередбачених життєвих подій, які розкриють вашу кращу якість. Вам доведеться негайно розбирати накопичені справи. Імовірні зміни, до яких ви психологічно не готові. Але не варто боятися всього нового. У вихідні дні добре було б навести лад удома.

РИБИ (21.02-20.03). Простежуватиметься прагнення досягнути неосяжне. Практично в будь-якій сфері вас чекають зміни і бік збільшення. Розширяться коло спілкування, виникнуть нові обов'язки. Нові знайомства сприятимуть професійному успіху. Можливо, доведеться витратити час і гроші, щоб допомогти друзям. У вихідні намагайтеся зберігати розсудливість і спокій та добре відпочити.

Кросворд

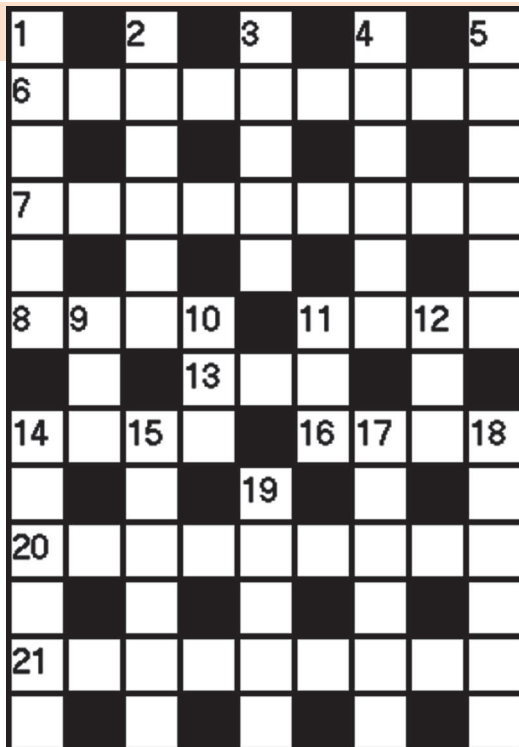
ЗА ГОРИЗОНТАЛЛЮ: 6. Хворобливо-лоскотливе подразнення шкіри, слизової оболонки, яке викликає потребу чухати подразнене місце. 7. Пристрій, прилад для обігрівання. 8. Низький жіночий або дитячий голос. 11. Рух ногою вперед, убік або назад, що його робить людина або тварина, йдучи або біжучи. 13. «Чорні брови, карії...». 14. Великий хижий птах родини яструбових, що водиться в горах або степах різних частин світу. 16. У давньогрецькій міфології – богиня перемоги у боях та змаганнях. 20. Прихильник академізму. 21. Людина, що надмірно захоплюється театром і часто відвідує театральні вистави.

ЗА ВЕРТИКАЛЛЮ: 1. Нижня опорна частина чого-небудь (будівлі, споруди, конструкції і т. ін.). 2. Великий перелітний дикий водоплавний птах із довгою, красиво вигнутою шиєю і білим (рідше чорним) пір'ям. 3. Передчасне переривання вагітності. 4. Той, хто збирає врожай, бере участь у жнивах. 5. Лісовий птах родини тетерукових з рябим оперенням. 9. «Вухогорлоніс». 10. Вибухова речовина. 11. Місце, куди кладуть ставку в азартній грі. 12. Вигадана істота із «Володаря Перснів» Толкіна. 14. Один із найдавніших християнських образів. 15. Поведінка, що порушує загальноприйняті норми і правила. 17. Притаманний тільки певній мові стійкий зворот, що виражає єдине поняття. 18. Дріт або система дротів, що служить для випромінювання радіохвиль під час радіопередачі або для їх уловлювання під час радіоприймання. 19. Те саме, що метрополітен.

Відповіді до кросворда у номері № 7:

ЗА ГОРИЗОНТАЛЛЮ: 1. Скальпель. 6. Студентка. 11. Ретроград. 16. Намагання. 21. Штормівка. 26. Плантація.

ЗА ВЕРТИКАЛЛЮ: 2. Кот. 3. Лад. 4. Пан. 5. Лік. 6. Сир. 7. Унт. 8. Емо. 9. Тор. 10. Аїд. 12. Ефа. 13. Ржа. 14. Гра. 15. Атн. 16. Ніш. 17. Мто. 18. Гам. 19. Нтв. 20. Яна. 22. Тал. 23. Рін. 24. Іда. 25. Кпі.

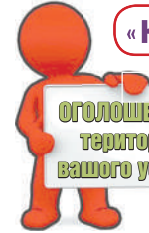

Смішно

Етикетка на пляшці з негазованою водою: «Вода натуральна. Склад: екстракт води, ідентичний натуральному, підсилювач смаку, розріджувач, підсилювач прозорості, консервант».

Хочу бути котом! Коли товстієш – усі радіють.

***
– Зятьок, а що це у вас на сковорідці було таке чорне, наче нагар? Ледве відмила!
– Тейфонове покриття, мамо...
***
– Любий, у нас річниця весілля. Може заріжемо свиню?
– А свиня чим завинила?! Нас же Вітько познайомив!

«КУПИ-ПРОДАЙ І БЛИЗЬКИХ ПРИВІТАЙ!»

Продам ко-палку для картоплі одноступеню, універсальний котел для опалення, автомобіль «Москвич». Куликівський район. Тел. 093-719-04-54.

Продам трьох молочних кізочок. Сновський район. Тел. 096-058-28-87.

Продам двигун моделі ЗА3-966 із коробкою передач. Ціна договірна. Тел. 067-460-60-90. Микола.

Продам земельну ділянку в мальовничому місці – в селі Рокитне Бобрівського району. 25 соток. І всього за 70 км від Києва. Прекрасна природа, чисте повітря. Поруч із ділянкою світло, газ, хороша дорога. Тел. 093-026-36-18.

Продам будинок у селі Горбове Куликівського району. Ціна договірна. Тел. 093-809-69-41.

Продам приватизовану земельну ділянку 10 соток з сараєм та недобудованим будинком, м. Ічня. Тел. 096-085-32-25.

Продам приватизовану земельну ділянку 0,09 га під забудову з будівельними матеріалами, м. Мена. Тел. 093-226-60-74.

Продам віники березові для лазні. Сновськ. Тел. 068-816-06-65.

Терміново продам добротний будинок у селі Мартинівка Ічнянського району в мальовничій місцевості. Поруч зупинка маршрутки «Ніжин – Мартинівка». Ціна 60 000 грн. Тел. 068-532-00-31, 096-846-10-58.

Куплю стару газову колонку, холодильник, пральну машинку, радянський телевізор, радіодеталі та плати. Тел. 093-139-30-22, 066-308-00-11.

Продам будинок у селищі Парафіївка Ічнянського району. Ціна договірна. Тел. 098-912-85-13.

ЧЕ line

www.cheline.com.ua

**ЧЕСНІ
НОВИНИ
ЧЕРНІГОВА
ТА ОБЛАСТІ**

**ХОЧЕТЕ ЩОСЬ
ВИГІДНО ПРОДАТИ?**

Або ж, навпаки, дешево купити якісний товар?

МИ ВАМ У ЦЬОМУ ДОПОМОЖЕМО!

Тільки у нас **БЕЗНОШТОВНІ**

оголошення по всій Чернігівській області.

Також ви можете привітати своїх

близьких і рідних із днем

народження, весіллям, річницею

та іншими визначними датами!

Оголошення та вітання приймаємо

за номером телефону 073-091-97-07,

а також поштою – 14000, м. Чернігів, а/с 37

з позначкою «ОГОЛОШЕННЯ» на конверті.

Можете також надіслати оголошення

на електронну пошту:

hotline@cheline.com.ua

Засновник та видавець – ТОВ «ЧЕЛАН МЕДІА ГРУП»
Реєстраційне свідоцтво – Серія ЧГ № 577-226Р
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР – Ірина Осташко
Відповідальний за випуск номера – Ірина Осташко
Телефон редакції: (068) 188-07-25

Відділ реклами – (073) 091-97-07
Газета зведена у редакції газети «Голос ЧЕРНІГІВЩИНИ. ЧЕЛАН»
за інформаційної підтримки ТОВ «ЧЕЛАН МЕДІА ГРУП»
Коректор – Писана О.М.
Газета виходить щочетверга
Передплатний індекс: 60004

Поштова адреса редакції:
14000, м. Чернігів, а/с 37
Електронна пошта: hotline@cheline.com.ua
Віддруковано в ПАТ «ПВК «Десна».
14000, м. Чернігів, пр-т Перемоги, 62.
Тираж 20000

Редакція не завжди поділяє погляди авторів публікації. Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці.
Рекламні матеріали в газеті позначені словами Реклама або рубрикою «Імідж», «Позиція», «Точка зору».